

บทความพิเศษ

■ อำนาจ เย็นสบาย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ยุบ สกอ. หรือปิดมหาวิทยาลัย(?)

ก่อนที่จะลืมนั่นไป ขอพูดถึงเรื่องนิตยสารไทม์ ที่ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก 200 อันดับแรก โดยไม่มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ติดอันดับแม้แต่แห่งเดียว... อีกสักครั้ง

ถ้าให้นิตยสารไทม์ เป็นสัญลักษณ์ของความมีมาตรฐานหรือเป็น สมศล. (แปลว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษาโลก) และผลของการประเมินจัดอันดับออกมาเช่นนี้ เห็นที่จะต้องการวิพากษ์ตั้งแต่ผู้บริหารประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ไต่เลียงตัวไปจนถึงอธิการบดี ครูบาอาจารย์ และทุกผู้ทุกนามที่เกี่ยวข้อง... หรือถ้าเล่นกันแรงสุดๆ ก็สมควรที่จะต้องยุบสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และปิดมหาวิทยาลัยทุกแห่งไปเลย ด้วยข้อหาใช้ภาษีราษฎรอย่างไร้ประสิทธิภาพ แถมยังนำความเสื่อมเสียมาสู่ประเทศไทยต่อสายตาประชาคมโลก

...หรือถ้าคิดสยบให้กับ "ไทม์" เพราะอยากติด 1 ใน 200 อันดับมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก ก็ต้องรีบศึกษาเกณฑ์การจัดอันดับ ระเบียบวิธีของการหาคำตอบ วิเคราะห์กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดหมาย ชุมเป้งจ่ายทุกอย่างเพื่อเบียดแย่งการไต่อันดับสู่การติดอันดับเป็นจุดหมายให้จงได้

หรือถ้าคิดว่า "ไทม์" ไม่ใช่พอ! ก็ไม่จำเป็นต้องหวั่นไหวอะไร!!!

แต่ก็ไม่เห็นมีใครออกมาแสดงความคิดเห็นอย่างที่กล่าวข้างต้นละมีก็แต่ตั้งคำถามในเรื่องวิวิวิทยาในเรื่องการรู้จักรับฟังอย่างมีสติ จำแนกแยกแยะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ที่มีออกมาอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม หากจะมองการจัดอันดับดังกล่าว อาจจะเป็นกลวิธีสร้างเครือข่ายผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องนำรายได้เข้าประเทศ หรือเพิ่มลูกค้านี่ต้องการเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก งานนี้มหาวิทยาลัย 200 แห่งที่ "ไทม์" ยกย่องว่า "ชั้นดี" ย่อมได้รับผลประโยชน์ถ้วนหน้า

ความเคลื่อนไหวเช่นนี้ทำให้ผู้เขียนหันนึกถึงเมื่อครั้งที่ ผู้แทนที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เคยเดินทางไปประชุมร่วมกับผู้บริหารระดับสูงด้านอุดมศึกษาของสหราชอาณาจักร และเจรจาในเรื่อง Higher Education Management and Reform ในช่วงปี 2545 โดยมีข้อสรุปประเด็นหลักบางประเด็นที่น่าสนใจคือ

รัฐบาลอังกฤษและสถาบันอุดมศึกษา เห็นว่าอุดมศึกษาเป็นสินค้าบริการที่สำคัญ ที่จะนำรายได้เข้าประเทศ มองว่าคู่แข่งที่สำคัญในตลาดเอเชีย ก็คือ อเมริกาและออสเตรเลีย รัฐมนตรีว่าการทางการศึกษาของอังกฤษ ประกาศชัดเจนว่า ภายในปี 2005 (พ.ศ.2548 นี้) จะเพิ่มการรับนักเรียนต่างชาติ อีก 50,000 คน โดยใช้แรงจูงใจต่างๆ เพราะจะนำรายได้เข้าสู่ประเทศอีก 500 ล้านปอนด์...

มหาวิทยาลัยในอังกฤษ แสดงชัดเจนว่า อุดมศึกษาของอังกฤษ ถูกขับเคลื่อนด้วยการรายได้ และกำไร นอกจากนี้ยังมีกรจับกลุ่มมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร ร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วโลก และไม่ใช่แค่รัฐบาลประเทศอังกฤษเท่านั้น แต่อังกฤษเป็นเพียงสัญลักษณ์ของประเทศตัวแทนในกลุ่มประเทศ ที่เชื่อมโยงกับระบบทุนข้ามชาติอย่างแยกไม่ออก

จึงทำให้ชวนสงสัยว่า การจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกของไทม์ ก็คงเพื่อผลประโยชน์ในหลายๆ ด้าน รวมทั้งผลประโยชน์ทางธุรกิจและการนำรายได้เข้าประเทศเจ้าของมหาวิทยาลัย หรือเจ้าของทุนที่อยู่เบื้องหลังมหาวิทยาลัยหรือไม่ หรือต้องการเร้าให้คนเก่งและคนมีเงินปฏิรูประบบมหาวิทยาลัยในประเทศของตนเองที่ไม่ดีดี ต้องตะเกียกตะกายไปเรียนในมหาวิทยาลัยเหล่านั้น

หรือเพื่อที่จะบอกว่า ประเทศที่ไม่มีมหาวิทยาลัยชั้นนำ ติดอันดับจะต้องเข้าคอกลัทธิตีเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ ต้องกักตุนการระบวงการอนุรักษ์ทุนนิยม ต้องยอมรับบทบาทของ WTO ต้องสยบต่อโครงสร้างระบบที่เป็นอำนาจกระแสหลัก ที่สำคัญ ต้องเปิดตลาดเสรีทางการศึกษา รับสินค้าส่งออกทางวิชาการ ฯลฯ อย่างนั้นใช่หรือไม่ และอีกหลายคำถามหลายข้อสงสัยมากมาย

อย่างไรก็ตาม หากเราดึงตัวของเราให้หลุดออกจากบ่วงของการจัดอันดับของไทม์แล้ว ตั้งคำถามกับตัวเองว่า การติดอันดับของการเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก นั้นเป็นประโยชน์ต่อโลกในแง่มุมมอง เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยในแง่มุมมอง เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลกใบนี้หรือไม่ เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทของการเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อแสดงบทบาทของการเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อหาทางออกใหม่ๆ ทางเลือกใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บนฐานคิดทั้งของโลกตะวันตกและโลกตะวันออกหรือไม่ ฯลฯ

เหล่านี้ต่างหาก คือ ความหมายที่สำคัญ????

เพราะหากติดอันดับ การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก ตามมาตรฐานของนิตยสารไทม์ โดยไม่สามารถตอบคำถามเหล่านี้... "มหาวิทยาลัย" ก็ไร้ความหมาย